

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nuclevs Coppensteinivs Conceptvvm Prædicabilivm In
Dominicas Festaqve omnia per Annum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Concio Qvarta. De gloria ex visione beatifica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](#)

HONORABILITAS. Apoc. 4. Stantes coram Agno. 24. seniores, gerebant coronas easdem. Accidentaria est alia, quæ idcirco coronula dicitur, seu aureola, operib. data supererogationis, aut excellentiæ. Talia præcipue tria Operum sunt genera; quia Victoriarum sunt tria, quibus donatur aureola: Ut sunt Martyrum, Doctorum, Virginum: Sicut tria sunt Hostium, quibus pugnanda est: Caro, Mucus, Daemon.

1. EPISTOLA VIRGINUM: 1. Eu promissum Victoriae de carne Is. 56. de Eunuchis: Dabo eis nomen melius à filiis & filiabus. Vbi Glos. Propriam gloria excellentiamque significat.

2. MARTYRUM: 2. Victoria de mundo est Martyrum, qui eo despecto gloriam Dei prætulerunt cum vita iactura. Quod si igitur Virginitatis sua est aureola, quanto magis Martyrio? Aug. I. de sanct. Virg. Nemo quantum puto, ausus fuit præferre Virginitatem Martyrio.

3. DOCTORUM: 3. De Doctorum victoria aduersus Satanam, Glos. in istud Eph. 1. Ut sciat, quæ sit supereminens, &c. inquit: Quoddam incrementum habent S. Doctores ultra id, quod alii communiter habebunt. In istud Can. 8. Vineam meam coram me est, ait. Ostendit, quid singularis premii Doctorib. eius disponit. Dan. 2. Qui autem docti fuerint, fulgebunt sicut splendor firmamentis, & qui ad iustitiam erudiant multos, quasi stelle in perpetuas æternitates.

II. Alii tres aureolas tribus applicant potentissimæ animæ, & cuiusque proprio actui, sed insignius præstito. Nam potentia intelligibilis actus eminens est fidem docere: Irascibilis, pro Fide zelari, Concupiscibilis, carnem edomare. Hæc ob oculos fuisse reor. A postolis, cum percunstartenrur Mat. 18. *Quis putat maiorem est in regno cœlorum?* præ ceteris excellentius quid expectarent.

PERORATIO.

Est igitur cœlestis gloria, qualis cella

Principis, in qua vasæ sunt maxima, media, minima, vini optimi plena singula, ut nullum desideret quicquam. Ita Cant. 2. Introduxit me Rex in cellam vinariam. Neq; ego solum satiabor cum apparuerit gloria, sed, & biberunt, & inebriati sunt in eo omnes. Atq; ista memorare nouissima tua. &c.

CONCIA. QVARTA.

De gloria ex visione beatifica.

Regina Saba, 3. Reg. 10. cum quantouis fastu regio inuencta Ierosolyma, ampliore tamen maiestatem rerum omnium in regia Salomonis vidit, ut attunita miraculo semianitnis corrueret. Ita quantisunque hic admirabiles gratis Sancti ex humanis decadent inueniti tamen in cœlestem Ierosolymam, ea vident, quibus absorbiteneantur Deique, sive admiratores.

Qua supra re nos

- I. *Ad quam anima partem referenda sit potius beatitudo.*
- II. *Quomodo fiat Dei Visio beatifica.*
- III. *De gaudio beatorum.*
- IV. *De scientia earundem.*

PARS I.

Ad quam anima partem referenda sit potius beatitudo.

I. *Q*uod sapientia specimen dabat Salomon, erat iudicium duabus vnam sibi prolem vendicantibus, 3. Reg. 3. Diuidire infantem viuum inquietabat, & date dimidiam partem vni, & dimidiam partem alteri. Ita nunc intellectu, inde voluntate sibi vendicante beatitudinem vtri eam ut matri adindicabimus.

Scotus contendit eam in operatione voluntatis consistere. 1. Quia Bonum est voluntatis obiectum: sed beatitudo est summum bonum, ergo hæc ad ipsam pertinet. 2. Beat. referri debet ad actum perfe.

perfectissimū, sed hic est charitatis quā à volūtate descendit: ergo ad hanc quoque pertinet beatitudo. 3. Scriptura ipsa hanc refert ad summam animæ voluptatem: ut Matt. 25. Intra in gaudium Domini tui. Psal. 25. Torrente voluptatis tua potabis eos. Atque voluptas pertinet ad voluntatem: ergo & beatitas.

Non, sed intellectus actu.

II.D. Thomas docet eam ad actum intellectus referendam esse. 1. Quia beatitudo est adeptio ultimi finis: Sed hunc prius percipit intellectus intelligendo, quam voluntas desiderando; (hæc enim non fertur in incognitum: sed in cognitum prius ab intellectu.) Ergo beatitudo per prius & potius pertinet ad intellectū. 2. Præstantissimi obiecti gloria debet referri ad præstantissima potentia actum: sed hic est ipsius intellectus. Ergo. Nam intellectus est director voluntatis; ergo præstantior. 3. Fauet Scriptura Ioa. 17. Hæc est vita eterna, ut cognoscant te verum Deum. 1. Ioan. 3. Scimus, quoniam cum apparuerit, similes illi erimus, & videbimus eum sicuti est. Atqui Vita eterna, & Videre Deum est ipsa beatitudo. Ergo.

Ime in v-
triusq; ope-
ratione.

III. Inter hanc utramque sententiam, imitatus Salomonem, sic discepto. Dinitate, & date medianam beatitudinis partem actionis voluntatis, & medianam actus intellectus. 1. Ita SS. Patres, Aug. Greg. Naz. Ambr. &c. 2. Ita Scriptura sacra. Ps. 35. Torrente voluptatis tua potabis eos, Et, in lumine tuo videbimus lumen. Psal. 33. Gaudete, & videte, id voluntate, hoc intellectu.

Principio
vero in in-
tellectu.

S. Scriptura tamen ut plurimum stat cum Diuo Thoma. cui accedo, sto, consto. 1. En & Paulum. 1. Cor. 12. Videamus nunc per speculum in anigmate, tunc autem facie ad faciem.

Figure.

2. Sicut, Exod. 34. Moysis facies confitentis in Sinai, quibat inspici, at ubi descendens obiubi oportuit. Ita hic Dei faciem per velamen cernimus, at in mo-

tibus æternitatis cernemus reuelatam. 3. Labano pecorum prædiuit, Genes. 29. filii erant duæ, Lia fœcunda, at lippa, & Rachael formosa. Jacob hanc deambabat, proque hac seruiebat. Laban autem Lia supposita causabatur, non moris esse iuniores dare prius nupti. Ita Deo est Fides, & Visio beatifica. Nos seruimus pro hac, at illa prius hic datur lippa, sed fructuosa, denum hæc nobis coniugio stabili iungetur. Isaac Genes. 24. prius munera, in que his inaures misit ad Rebeccam, quam eam fore sponsam cognosceret; Ita nobis fidem Deus iam dat, quæ ex auditu est. Roman. 10. datque & dona alia. Demum ipsam animam amplexabitur idem conspicuus illi. 5. Hinc Ibai. 33. Regem in decoratio videbunt ocul eius, & cernent terram de longe. Respsice anima, Sion ciuitatem solennitatis nostræ, Oculitum videbunt Ierusalem opulentam tabernaculum, quod nequam transferri poterit, nec auferetur clavis eius. 6. Isa. 60. Non erit tibi amplius sol ad lucendum per diem, nec splendor lune illuminabit te, sed erit tibi Dominus in lucem sempiternam, & Deus tuus in gloriam tuam. Ergo memorare hæc nouissimata, & in eternum non peccabis, intellectu cæco falsum pro vero apprehendendo, & voluntate peruersa malum pro bono appetendo.

PARS II.

Quomodo fiat Dei visio Beatifica?

I. A lmaricus, & Abailardus; item Ar- Hæsis meni hæretici pertenderunt, ab Deum non creatura diuinam essentiam nunquam videri. videri posse, sed illius duntaxat radium. Nitebantur istis. 1. Ioann. 4. Deum nemo vidit unquam, 1. Tim. 1. Inuisibili solo Deo. At responderet S. Gregor. Deum nemo vidit unquam. In hac vita, S. Thomas, visione comprehensibili, qua seipsum nouit Deus, Ambros. viribus naturæ solis. August. oculis corporis

corporalibus. Alioquin videtur. Quia Mat. 5. Beat in mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Matth. 18. Angeli eorum semper vident faciem Patris. At Matth. 22. Omnes erimus sicut Angeli & Ioann. 3. Videbimus eum sicut est & Apoc. 22. Serui eius seruient illi, & videbunt faciem eius.

II. Iam quomodo potest infinitus ab finito videri? Hic sit mihi concionator, qualia animalia Ezechielis c. 1. Habeat & pedes, ad alta pro captu vulgi explicanda pedestri, ut aiunt, oratione, habeat & alas, ad alta digne, planeque, pertractanda. Alioquin

Ludere qui nescit, capescitibus abstinet armis.
Quare sciendum. Sensus obiecta comprehendunt non ipsa, sed eorum species sensibiles, ut speculum. Intellectus vero eam apprehendit per species intelligibles. Sic tamen, ut nihil sit in intellectu, quod prius non fuerit in sensu. Est enim intellectus ut charta virgo. Pura non tinteta, tabula rasa, Arist. 3. de anima. Nam ut haec omnium colorum, sic is omnium formarum est capax. Sed intelligentem oportetphantasmata speculari. Sunt enim sensus ut exactores regij, qui discurrent, colligunt singula, adq. communes vnius Questoris rationes inferunt, nimurum ad sensum communem, qui constat ex Imaginativa, Aestimativa, & Phantasia. Hic et rursus per intellectum Agétem recensite inferuntur in Arcam Regis Intellectus, qui eis, cum volet, uti potest.

Modi duo III. Hinc ad Deum isthic videndum, videndi opus est. Vel ut intellectui immediate fit Deum. Prior vnitus, Vel mediante specie essentiæ eiusdem.

Atqui impossibile est dari speciem, quæ omnia infinita infiniti Dei repræsentent vlli creato intellectui. Ratio 1. Quia quicquid supra communem naturæ ordinem est, videri per inferiorem similitudinem nequit. Sic S. Dion. I. de diu. nom. c. 1. Er-

go nec increat & infinitus Deus ab Creato finito. 2. Quia nulla potest dari species par obiecto infinito quod illa repræsenteret. ergo. 3. Species repræsentans semper esse repræsentata re spiritualior debet, at nil est simplicius Deo: ergo & eius species dari nequit.

Quare videtur Deus sic, dum se ipse *Alter Im-* immediate vnit intellectui beato, sine *mediate* formis, sed per modum earum. 1. Sicut *videtur* pro-ignis seipsum, non per sui species se vnit *batur*. ferro, ut incandescat, nec ferrum esse videatur, sed ignis, totumque exaruginetur. 2. Nam Hebr. 12. Deus noster ignis consumens est, O felix quasi Deificatio! 3. Hinc 1. Ioann. 3. Cum apparuerit, similes ei erimus. Et 2. Petr. 1. Ut per hoc efficiamini con-sertes diuinam nature.

IV. Verum huc & istud necessarium *At opus* *ut* est, ut Deus Lumen gloriae roboret, ac *anima* *po-* eleuet animæ intelligentiam, quo crea-tura *Creatori* quodammodo proporcio-natur. Nam ita Psal. 35. *In lumine tuo vide-* *Dee.* *biimus* Lumen essentiæ. 2. Deus est Sol, ex se visibilis, at ex nobis inaspestable, ob infirmitatem nostram. 3. Ideo Aristot. ait in diuinis oculis nostros esse noctuarum. 4. Quare ut qui noctu per pratum iret floribus omnigenis vernans, non eos ex-stimaret, quia nesciret? ac dilucenter die vno obtutu cerneret omnia & obstu-pesceret. Ita beati ex se sunt in tene-bris, at ex Deo sunt in lumine, quo adiuti vi-sione beatifica perfuruuntur. Et hac est vita aeterna, ut cognoscant te Deum verum Ioan. 17.

PARS III.

De gaudio beatorum.

I. *V*isionis beatæ excellētia consistit in duobus, in Gaudio, & Cognitione. Gaudium est infinitum, exaltans, & tam-amen accendens usque desiderium vi-dendi. De hoc, ut de epulo loquitur Do-

Ffffff minus

minus Luc. 22. Ego dispono vobis, sicut disponuit mihi Pater regnum, ut edatis & bibatis super mensam meam in regno meo. Ezech. 34. In pascuis rurrimis pascam eos.

^{comparationes.}
lomonis, cui vis occulta inerat, quæ omnes distinseret: 2. Par. 9. At Deus est, 1. Pet. 1. in quem desiderant Angeli prospicere. Jacob suum diu suspirans Iosephum, ut ad eum descendit in Aegyptum, visoq; ait: Gen. 46. I am letus moriar, quia videlicet faciem tuam. Quis viuere hic desideret præ Dei videnti desiderio? Absolon, a patre ad bienium exclusus, acerbe indoluit. Ideo per Iob sic obsecrat, 2. Reg. 14. Obsecro, ut videam faciem Regis. Quod si memor est iniuriae meæ, interficiat me.

Confertur
gustatui:
Curi:

1. Nam gustus delectat. Offerantur famelico odores, colores, virginis, harmonia, &c. & cibi, his ille tenebitur, istis neglectis. Vtrumque in beatis est Satiæ, & Fames, vtraque delectantur in multitudine pacis. Psalm. 37. 2. Per gustum arcta fit vino cibi & cibati, imo conuersio in substantiam, quale per nullum alium fieri constat. Istud orat Dominus Ioa. 12. Rogo te Pater, ut omnes Vnum sint, sicut tu Pater, in me, & ego in te: & ipsi in nobis Vnum sint. O Diuinam vniōnem!

Describi-
tur ab SS.
Patribus,

II. Qualia S. Patres. 1. August. 10. Ciu. c. 18. Visio Deitatis & pulchritudinis visio est, & tanto amore dignissima, ut sine hac quibuslibet alijs bonis praeditam, atque abundantem non dubitet Plotinus infelicissimum dicere. In Soliloqu. O gaudium super gaudium vincens omne gaudium: extra quod non est gaudium. Quando intrabo in te, ut videam Deum meum, qui habitat in te? 2. Bernard. in medit. c. 4. Premium est videre Deum, quietit omnia in omnibus. Eia Matth. 25. Intra in gaudium Domini tui.

Desidera-
tur à Pro-
phetia.

1. Dic ergo Psal. 16. Faciem tuam Domine requiram. Ps. 41. Quando veniam, & apparebo ante faciem Domini? Psal. 79. Ostende faciem tuam, & salvi erimus. 2. Hoc unicum & invotiserat Moysi: Exod. 33. Domine, ait, si insueni gratiam in oculis tuis, ostendemi faciem tuam. 2. Hoc volebat sponsa Cant. 2. Ostendemib[us] faciem tuam, facies enim tua decora. 4. Quin ita Dominus Moysen docuit: Num. 6. Loquere Aaron & filii eius sic benedicetis filiis Israël, & dicetis eis: Benedicat tibi Dominus, & custodiat te: ostendat Dominus faciem suam tibi, & misereatur tui. Adeo omnis retro ætas, qua Deum agnouit, eius quoque faciem requiriuit.

Eigurasen Aduolauerint Reges videre faciem Sa.

PARS VI.

Descentia beatorum.

I. Am de rerum notitia, pariter cum ^{Ea estimata} gaudio percepta quid dicam? In Deo nescia. vno vident, sciuntq; omnia prophetica, figurata, Euangelica mysteria. Naturalia omnia. 1. Regina Saba sapientissima de multis dubitabat. Audit Salomonem, illustratur mirifice: 3. Re. 10. Nec quicquam fuit, quod non perspicuum ei fuerit. At quid isthac ad Beatam Visionem? Atque haec consolatio vobis, rudioribus & rectis corde, requiescat in finu vestro, si vultis, durate, breui scire in Deo potestis omnia. 2. Fingant Poetae, qui in Parnasso monte somnassent, derepente poetastris euadere: Nihil nihil fingeamus. Docemus quod credimus.

Bene S. Greg. Quid est, quod non videant, qui videntem omnia vident? Sic August. 1. de doct. Christ. Ad illam lucem cum veniemus, nihil est quod nesciamus.

II. Attamen id Theologicum grano ^{sed soli} distinctionis docent: Nimirum beatos scientia scire omnia, quæ Deus Scientia visionis, id visionis, est, præterita, præsentia, futura: At non quæ scietia simplicis Intelligentia nouit Deus, id est, quæ possit adhuc facere, et si nunquam sit facturus. Et isto superat Deus scientiam Creaturarum.

J. Hinc

1. Hinc S. Scriptura docet, Angelos aliqua ignorare; tametsi Deum intueantur,
2. Hinc superiores insinuant inferioribus.
3. Et S. Patres docent Angelorum scientiam usque ad extremum iudicium crescere.

*Qua late
patet.*

Denique August. 11. Ciu. c. 2. & Lin Genes. 22. duplēm constituit Angelorum, (similis & Beatorum est.) scientiam. Matutinam: qua norunt omnia in Verbo. Vesperinam, qua eadem in seipsis norunt per formas proprias intelligibiles. Beati quoque videndo Deum, simul & res creatas vident, penitusque pernorunt, tanquam effectus in causa omnium, quae est Deus, unde dependent. Atque ita etiam voluntas in omnibus delectatur. Vnde Psal. 16. *Satidborum apparuerit gloria tua.*

CONCIO QVINTA.

De gloria corporum beatorum.

Moyses, Exod. 15. cum in monte Sinai cum Deo secretius egisset, tali & gaudio & gloria mente eius perfusa fuit; vt quoq; per faciem emicaret, ad instar Solis relucentem. Quid eo, nisi glorificari corporis data figura fuit?

Circa quod nos

- I. *De glorificatione corporum.*
- II. *Dere surgentium corporum perfectione.*
- III. *De quatuor dotibus corporum glorificatorum.*

P A R S I.

De glorificatione corporum.

*E*sta de f. 1. Adem fide & animarum beatitudine, & gloriā credimus corporum. Par est enim, vt compassa, inediis, castigationibus, ærumnis emacerata corporis etiam conglorificantur. 1. De quo Iob. 17. Scio, quod redemptor meus vivit, & in nouissimo die resurrecturus sum, & circumdabor pelle mea, & in carne mea videbo

Deum Salvatorem meum: quem visus sum ego ipse, & oculi mei conspecturi sunt. Reposita est hec spes in sinu meo. q. d. Non uicerofus semper in timore sedebis: oculi non usq; lacrymis diffuetis: latiora sequentur. &c. Ita & Psaltes se consolabatur, Pl. 29. Concidisti sarcum meum, & circumdedisti me letitia. id est, circundes me Deo ipso, Angelis. Diuis.

II. Mardochæus, Esth. 2. lugebat in fac- Declaratio cubans humi, ac iejunans carnem ma- tur Figuris cerabat. Athoste sublatu. Secundus à Re- & Scri- ge fulgebat purpura, corona, annulo. &c. pruni. Ita, qui nunc patiuntur, mortui resurgent incorrupti. & nos immutabimur. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem, 1. Cor. 15. vt assumpti in aulam coram Re- ge appareamus. 2. Dauid quamdiu cum Golia deceritauit, pastorē indutus erat: at eo deuicto Regis generum sese cultu' gerebat: Ita nos vili corporis lacinia tecti cum passionibus &c. depugnamus: & Phil. 3. Salvatorem expectamus, qui reformabit corpus humilitatis nostra, configuratum corpori claritatis sue, secundum operationem qua possit etiam sibi subiungere omnia. 3. Arca, quo usq; in deserto errabat cum populo, pellibus contexta seruabatur. Exod. 38. At in Salomonæ illata templum iam intus, forisq; puto auro incrustabatur media stans inter Cherubinos. Et nos pelle vestiti peregrinamur à Domino, in melotis, in solitudinibus errantes: spe futuræ gloriæ choros inter Angelorum.

Obstabunt delicta? Ea diluit poenitentia. En prodigum: Luc. 15. elonginqua re- gione redux, lacer ac macer, sui poenitēs, Patri supplex suscipitur, penula exuitur pannosa, stola induitur gloriosa, epulo tractatur. Nostra is fortis est typus geminæ: miseræ hic errantium, ac peccantium: beatæ isthic misericorditer suscepitorum. Ibi ecce Apoc. 7. amicti stolis albis. S. Ioseph fratribus in Aegypto fru-

Ffffff 2 men-